

"פרי צדיק" לראש השנה

לראש השנה (שנת ה'תש"א)

בהעבודה עד שנולד מזה השמחה בלב. וזהו ענין כוונת מתוקה שהוא הרגשת הטעם והשמחה בלב.

ועל רמז זה אוכלים תפוח בדבש על דרך שאמרו ז"ל (שבת פ"ח.) שישראל נמשלו לתפוח מה תפוח זה פרי קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע. כי נעשה פירוש שיעשה בחינת הטוב בעוד שאין מרגיש עוד הטעם רק לעשות מה שיצטוו מרצונו יתברך ללכת בדרך התורה. ונשמע הוא הרגשת הטעם בדברי תורה על ידי ששומע ומבין ונקלט בלבו המתיקות בשמחה ובטוב טעם ודעת זהו פירוש נשמע. וזהו ענין רמז התפוח על בחינת הטוב שהוא בחינת נעשה כנ"ל בחינת אמרו צדיק כי טוב. ודבש מרמז על מתיקות השמיעה והבנה בטוב טעם ודעת ועל ידי זה מרגיש השמחה בלבו על דרך שנאמר (שופטים י"ד, י"ח) מה מתוק מדבש וכנ"ל ולישרי לב שמחה וזהו שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה:

הוא אמת וקיים לעולם להתחדש בכל שנה ושנה. ועל זה אנו מבקשים שתחדש עלינו השנה לטובה היינו שיתחדש לבנו בכל הענינים להתנהג בהם בדרך הטוב שהוא כרצון ה' יתברך על פי דרך התורה כמו שנאמר (ישעיה ג, י) אמרו צדיק כי טוב. וצדיק נקרא מי ששומר את דרכיו לילך בדרך הטוב והישר לפניו יתברך בדרך התורה גם אם אינו מרגיש בעצמו עוד טעם ומתיקות בעסק הקדושה להיות שמח בעבודתו כאומרם ז"ל (תענית ט"ו.) צדיקים לאורה וישרים לשמחה כמו שנאמר (תהלים צ"ד, י"א) אור זרוע לצדיק היינו כענין הזריעה שמתחילת הזריעה איננו יודע עוד מה יצמח מזה. אבל ולישרי לב שמחה מפני שהוא כבר מרגיש טעם ומתיקות

[א] בראש השנה המנהג לאכול תפוח בדבש ואומרים יהי רצון שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. ענין חידוש השנה הוא כמו שדיברנו בשבת קודש העבר שלכל שבתות וראשי חודשים שבשנה יש לכל אחד קדושה מיוחדת כל שבת וכל חודש לפי בחינתו. ובהגיע היום טוב של ראש השנה אז נתחדשים מחדש קדושת כל הזמנים על השנה הבאה להשפיע מחדש התעוררות הקדושה בנפש כבראשית הבריאה. ולכן נקרא יום הזכרון כמו שאומרים כי תביא חוק זכרון לפניך להפקד כל המעשים. וכמו שאומרים בתפילה ובקידוש היום ודברך מלכנו אמת וקיים לעד היינו שהדבר ה' שבו נבראו כל הכרואים

לראש השנה (שנת ה'תש"א)

וזה שאנו מבקשים שתחדש עלינו שנה טובה שיהיה חידוש השנה בדברי תורה שהוא אור כי טוב. ומתוקה כמו שנאמר (תהלים י"ט, י"א) ומתוקים מדבש ונופת צופים היינו שירגישו טעם בדברי תורה וכמו שאמרו (פסחים ק"ט.) זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין ומאי ניהו טעמי תורה שירגישו טעם בדברי תורה שיכנסו הדברי תורה למעמקי הלב. וכתיב (קהלת י"א, ז) ומתוק האור היינו כשמרגישין הטעם בדברי תורה בהבנת הלב זה הוא ראיית האור על דרך שנאמר (שם א, ט"ז) ולבי ראה הרבה חכמה וכתיב (שיר השירים ד, י"א) דבש וחלב תחת לשונך ואמרו (תהיגה י"ג.) דברים המתוקים מדבש וחלב יהיו תחת לשונך.

וזהו המנהג שאוכלים תפוח בדבש על פי שאמרו (שבת פ"ח.) על הפסוק (שיר השירים ב, ג) כתפוח בעצי היער למה נמשלו ישראל לתפוח וכו' אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע שבשעת מתן תורה נמשלו ישראל לתפוח. ואף דהפסוק כתפוח וגו' קאי על ה' יתברך וכמו שהקשו בתוס' רק כיון שנמשל ה' יתברך לתפוח נמשלו ישראל גם כן לתפוח על דרך שאמרו (תנחומא קדושים ב') הואיל ונקדשתם לשמי וכו' היו קדושים כשם שאני קדוש וכו' משל למה הדבר דומה למלך שקידש אשה אמר לה הואיל ונקדשת לשמי אני מלך ואת מלכה כשם שהוא כבודי כך הוא כבודך. ממילא כשנמשל ה' יתברך לתפוח נמשלו ישראל גם כן לתפוח וכתיב (שיר השירים שם) בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי והוא על דרך שנאמר ומתוק האור. וזהו שמבקשים שתחדש עלינו שנה טובה באור תורה שנקרא טוב. ומתוקה שנירגיש טעם שיהיה ומתוק האור בדברי תורה וממילא נכלל בזה גם כל הטובות:

[ב] יהי רצון מלפניך שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. שנה טובה היינו בדברי תורה דסתם טוב הוא בדברי תורה כמו שאמרו (ברכות ה.) אין טוב אלא תורה. וכתיב (משלי ו, כ"ג) ותורה אור ופעם ראשון שנזכר טוב בתורה הוא בפסוק (בראשית א, ד) וירא אלהים את האור כי טוב והיינו האור תורה וכמו שאמרו (בראשית ו, ג, ה) חמש פעמים כתיב כאן אורה כנגד חמישה חומשי תורה. ובתיקונים (תיקון ל"ו) על הפסוק (בראשית א, ג) יהי אור ויהי אור יהי אור דא פסח אור ל"ד ויהי אור דא ראש השנה. היינו שבפסח היה אז התחלת התגלות האור כי טוב אך אחר כך נעלם מהם כמו שנאמר (שמות ט"ו, כ"ב) וילכו שלושת ימים במדבר ולא מצאו מים. ומים היינו דברי תורה כמו שאמרו (בבא קמא פ"ב.) אין מים אלא תורה. ובזוה"ק (ח"ב ס.) וכי מאן יהיב להו אורייתא הכא וכו' ואוליפנא דקודשא בריך הוא תורה איקרי וכו'. פירוש דעיקר האור הוא שיאיר בלב שיש מי שברא העולם וזהו המכוון של כל התורה וזהו ותורה אור. ועל ראש השנה נאמר ויהי אור שכבר יש הריה להאור שבכל שנה ושנה מתחדש הדברי תורה בפנים חדשות (וכמו שנחבאר במאמר הקודם) שבכל שבת ושבת יש קדושה מיוחדת מהדברי תורה של הפרשה שקורין בשבת זה. ובכל שנה מתחדש כל הדברי תורה מחדש בעסק חדש. דבחודש ניסן הוא חידוש הלבנה שמקבלת מאור החמה ותשרי הוא אור החמה בעצמה שהוא בחינת תורה שבכתב ובכל שנה הוא שונה מחדש על היקף השנה. וכמו שמצינו (סנהדרין ק"ג.) מנשה היה שונה חמישים וחמישה פנים בתורת כהנים כנגד שני מלכותו. היינו שלפי טעותו שבעבודה זרה שלו כוונתו בעבודה לשמים היה מחדש בכל שנה פנים אחרים בתורת כהנים שהוא ספר עבודת הקרבנות וסבר שמכוון לשמים.

